

Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16540>

Özet

Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i (AKOÖ), bireylerin akademik ba?ar?lar?n? veya ba?ar?s?zl?klar?n? neye atfettiklerini belirlemeyi amaçlayan, geli?tirme türünde bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle öğrencilerin öğrenme süreçleri üzerindeki kontrol alg?lar?n?, yani akademik içsel kontrol oda?? ve akademik d??sal kontrol oda?? boyutlar?n? ölçmek üzere tasarlanmıştır. 28 maddeden oluşan AKOÖ, yüksek güvenilirlik ve geçerlik de?erleri sunarak eğitim psikolojisi alanında kullan?ma uygunlu?unu kan?tlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Akademik Kontrol Oda??, Kontrol Oda??, içsel Kontrol, D??sal Kontrol, Psikometrik Ölçek, Geçerlik, Güvenirlik

Yazarlar

Ahmet Ak?n

Amaç

Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i'nin temel amacı, öğrencilerin akademik sonuçlar?n? etkileyen faktörler üzerindeki kontrol oda?? yönelimlerini tespit etmektir. Ölçek, bireylerin akademik ba?ar?lar?n? kendi çabalar?na (içsel kontrol) mı yoksa ?ans, zorluk veya di?erlerinin etkisi gibi d??sal faktörlere (d??sal kontrol) mi atfettiklerini nicel olarak belirlemeyi hedefler.

Bu ayrım, bireyin öğrenme motivasyonu, çabası ve akademik süreçlere katılımı arasındaki ilişkiyi anlamak için kritik öneme sahiptir. AKOÖ, eğitim araştırmacılar?na ve uygulayıcılar?na öğrencilerin atf stillerini de?erlendirme imkanı sunar.

Yapı

Ölçe?in ölçtü?ü psikolojik yapı, Julian Rotter tarafından geliştirilen Kontrol Oda?? kavramı'nın akademik alana özelleştirilmiş halidir. Bu yapı, bireyin yaşamındaki olaylar?n sonuçlar?n? kendi davranışlar?n?n bir sonucu olarak mı (içsel kontrol) yoksa dış güçlerin bir sonucu olarak mı (d??sal kontrol) algıladığını ifade eder.

AKOÖ, bu genel yapıyı akademik bağlamda iki temel alt boyuta ayırır:

Akademik içsel Kontrol Oda??: Akademik sonuçlar?n (başar/başar?s?zl?k) kişisel çaba, yetenek ve sorumluluk gibi içsel etkenlere atfedilmesi.

Akademik D??sal Kontrol Oda??: Akademik sonuçlar?n zorluk, ?ans, öğretmenler veya s?nav?n

niteli?i gibi d??sal ve kontrol edilemez etkenlere atfedilmesi.

Geçerlik

Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar? kapsamında uyum geçerli?i (e? zamanl? geçerlik) analizi yap?lm??t?r. Bu analizde, geli?tirilen ölçek ile Da? (2002) taraf?ndan geli?tirilen Kontrol Oda?? Ölçe?i aras?nda anlaml? ili?kiler oldu?u görülmü?tür. Bu bulgu, AKOÖ'nün teorik olarak ili?kili oldu?u ba?ka bir geçerli ölçüm arac?yla tutarlılık gösterdi?ini ve dolay?s?yla ölçmek istedi?i yap?y? ba?ar?yla ölçtü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, özellikle test-tekrar test yöntemiyle incelenmi?tir. Bu analizler sonucunda elde edilen katsay?lar, ölçe?in zaman içinde tutarlı sonuçlar üretti?ini kan?tlamaktad?r:

Akademik ?çsel Kontrol Oda?? için test-tekrar test güvenilirlik katsay?s?: **.97**

Akademik D??sal Kontrol Oda?? için test-tekrar test güvenilirlik katsay?s?: **.93**

Ayr?ca yap?lan madde analizi, ölçek maddelerinin iç tutarlılık ve ay?rt edicili?ini desteklemektedir. Alt ölçeklerin madde-toplam puan korelasyonlar?n?n .57 ile .92 aras?nda de?i?ti?i saptanm??t?r. %27'lik alt ve üst gruplar?n ortalamalar? aras?ndaki tüm farklar?n anlaml? olmas?, maddelerin ölçülen yap?ya katk?s?n?n yüksek oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, akademik kontrol oda??n? temsil eden iki temel alt ölçe?e sahiptir: Akademik ?çsel Kontrol Oda?? ve Akademik D??sal Kontrol Oda??. Güvenirlik ve geçerlik çal??malar?, ölçe?in bu iki faktörlü yap?y? ba?ar?yla temsil etti?ini göstermektedir. Her ne kadar kaynakta Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c? Faktör Analizi detaylar?na do?rudan yer verilmese de, alt ölçeklerin ayr? ayr? raporlanmas?, ölçe?in akademik at?f stillerindeki temel ikili?i ölçmek üzere tasarland??n? do?rulamaktad?r.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Development)

Format: 28 maddeden olumaktad?r.

Language Available: Türkçe

Population Group: Ö?renciler (Akademik ba?lamda kullan?lmak üzere geli?tirilmis?tir.)

Age Group: Belirtilmemiştir (Tipik olarak ortaokul, lise ve üniversite öğrencileri).

Population Details: Ölçek, öğrencilerin akademik sonuçları üzerindeki kontrol algılarının ölçmeye odaklanmıştır.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i. Derecelendirme formatı kaynakta açıkça belirtilmemiştir.

Anahtar Kelimeler

Akademik Başarı, Atıf Teorisi, Eğitim Psikolojisi, Test-Tekrar Test Güvenirlilik, Madde Analizi, Psikometri

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir

Affiliation Email addresses: ahmet.akin@medeniyet.edu.tr

Correspondence Address: Belirtilmemiştir

İzinler, Ücret ve Test Yılı?

Ölçe?in orijinal geliştirme ve geçerlik/güvenirlilik çalışması 2007 yılında yayımlanmıştır (Akın, A., 2007). Ölçe?in kullanımı için izinler ve potansiyel ücretlendirme bilgileri hakkında sorumlu yazar Ahmet Akın ile iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Kaynaklar

Akın, A. (2007). Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i: Geçerlik ve güvenirlilik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(3), 9-17.

Dağ, ?. (2002). Kontrol Oda?? Ölçe?i. (Akın'ın çalışmasında uyum geçerli?i için referans gösterilmiştir).

Ölçe?in orijinal makalesi ve detaylı bilgilerin bulunduğu PDF belgesi buradan indirilebilir. The original PDF can be downloaded here: [akademik-kontrol-odagi-olcegi-toad.pdf](#)

Makalenin alternatif bağlantısı: asosindex.com

Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde

de?itirilmemelidir.

Kaynak i?erikte ölçe?in 28 maddesinin tamam?na yer verilmemi?tir. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme format? için yazar?n orijinal makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM